

احتمال پیشرفته	
مرجع	Rosenthal, J. S. (2006). <i>A first look at rigorous probability theory</i> . World Scientific Publishing Company.
مدرس	عبداله جلیلیان، گروه آمار دانشگاه رازی
صفحه 6	

هفته‌ی دوم - جلسه‌ی چهارم

مجموعه‌ی $\mathcal{J}$ از زیرمجموعه‌های Ω را یک شبه‌جبر (نیم‌جبر) گویند هرگاه

- $\emptyset, \Omega \in \mathcal{J}$
- نسبت به اشتراک متناهی بسته است؛ یعنی اگر $A_1, \dots, A_n \in \mathcal{J}$ ، آنگاه $\bigcap_{i=1}^n A_i \in \mathcal{J}$
- اگر $A \in \mathcal{J}$ ، آنگاه $A_1, \dots, A_m \in \mathcal{J}$ وجود دارند به طوری که $A_i \cap A_j = \emptyset$ ، $i \neq j$ و $A^c = \bigcup_{i=1}^m A_i$

مثال ۱: اگر $\Omega = [0, 1]$ و $\mathcal{J}$ مجموعه‌ی همه‌ی بازه‌های درون Ω باشد، آنگاه $\mathcal{J}$ یک شبه‌جبر از زیرمجموعه‌های Ω است.

مثال ۲: فرض کنید $\Omega = \{(r_1, r_2, r_3, \dots) : r_i \in \{0, 1\}\}$ و

$$\mathcal{J} = \{A_{a_1 a_2 \dots a_n} : n \in \mathbb{N}, a_1, \dots, a_n \in \{0, 1\}\} \cup \{\emptyset, \Omega\}$$

که در آن

$$A_{a_1 a_2 \dots a_n} = \{(r_1, r_2, r_3, \dots) \in \Omega : r_1 = a_1, \dots, r_n = a_n\}$$

استوانه‌ای با قاعده‌ی $\{0, 1\}$ را $a_1, \dots, a_n \in \{0, 1\}$ تعریف می‌کند. در این صورت $\mathcal{J}$ یک شبه‌جبر از زیرمجموعه‌های Ω است.

مثال ۳: اگر $\Omega = [0, 1] \times [0, 1]$ و

$$\mathcal{J} = \{[a, b] \times [c, d] : 0 \leq a \leq b \leq 1, 0 \leq c \leq d \leq 1\} \cup \emptyset$$

آنگاه $\mathcal{J}$ یک شبه‌جبر از زیرمجموعه‌های Ω است.

قضیه (قضیه توسیع): فرض کنید $\mathcal{J}$ یک شبه‌جبر از زیرمجموعه‌های Ω و $P : \mathcal{J} \rightarrow [0, 1]$ تابع مجموعه‌ای باشد

که $P(\emptyset) = 0$ و $P(\Omega) = 1$ و به علاوه در دوشروط زیر صدق کند

- برای هر $A_1, \dots, A_n \in \mathcal{J}$ که $A_i \cap A_j = \emptyset$ ، $i \neq j$ و $\bigcup_{i=1}^n A_i \in \mathcal{J}$ داشته باشیم

$$P\left(\bigcup_{i=1}^n A_i\right) \geq \sum_{i=1}^n P(A_i)$$

- برای هر $A, A_1, A_2, \dots \in \mathcal{J}$ که $A \subset \bigcup_{i=1}^{\infty} A_i$ داشته باشیم

$$P(A) \leq \sum_{i=1}^{\infty} P(A_i)$$

احتمال پیشرفته

Rosenthal, J. S. (2006). <i>A first look at rigorous probability theory</i> . World Scientific Publishing Company.		مرجع
صفحه 7	عبداله جلیلیان، گروه آمار دانشگاه رازی	مدرس

در این صورت سیگما جبر $\mathcal{M}$ از زیرمجموعه‌های Ω و اندازه‌ی احتمال P^* روی $\mathcal{M}$ موجود هستند به طوری که

$$P^*(A) = P(A), A \in \mathcal{J} \text{ و به ازای هر } \mathcal{J} \subset \mathcal{M}$$

ایده‌ی قضیه: ساختن سه تایی احتمال $(\Omega, \mathcal{M}, P^*)$ بر اساس شبه جبر $\mathcal{J}$ و تابع مجموعه‌ای P